

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Διήμερο Εκπαιδευτικού – Σεπτέμβρης 2017

Αξιοποίηση έργων Κυπρίων Καλλιτεχνών της Πρώτης και Δεύτερης Γενιάς,
στο πλαίσιο του Αναλυτικού Προγράμματος Εικαστικών Τεχνών

Βιωματικό Εργαστήριο με τίτλο:

**«Ένα ταξίδι εικαστικών δραστηριοτήτων με έργα Κυπρίων Καλλιτεχνών
της Πρώτης και Δεύτερης Γενιάς, από την ομώνυμη έκδοση του Υ.Π.Π. (2016)»**

Σχεδιασμός, παρουσίαση: Έφη Ιωακείμ, Σύμβουλος Εικαστικής Αγωγής

Εποπτεία: Γενεθλής Γενεθλίου και Τερέζα Λαμπριανού, ΕΔΕ Εικαστικής Αγωγής

Στόχοι του εργαστηρίου

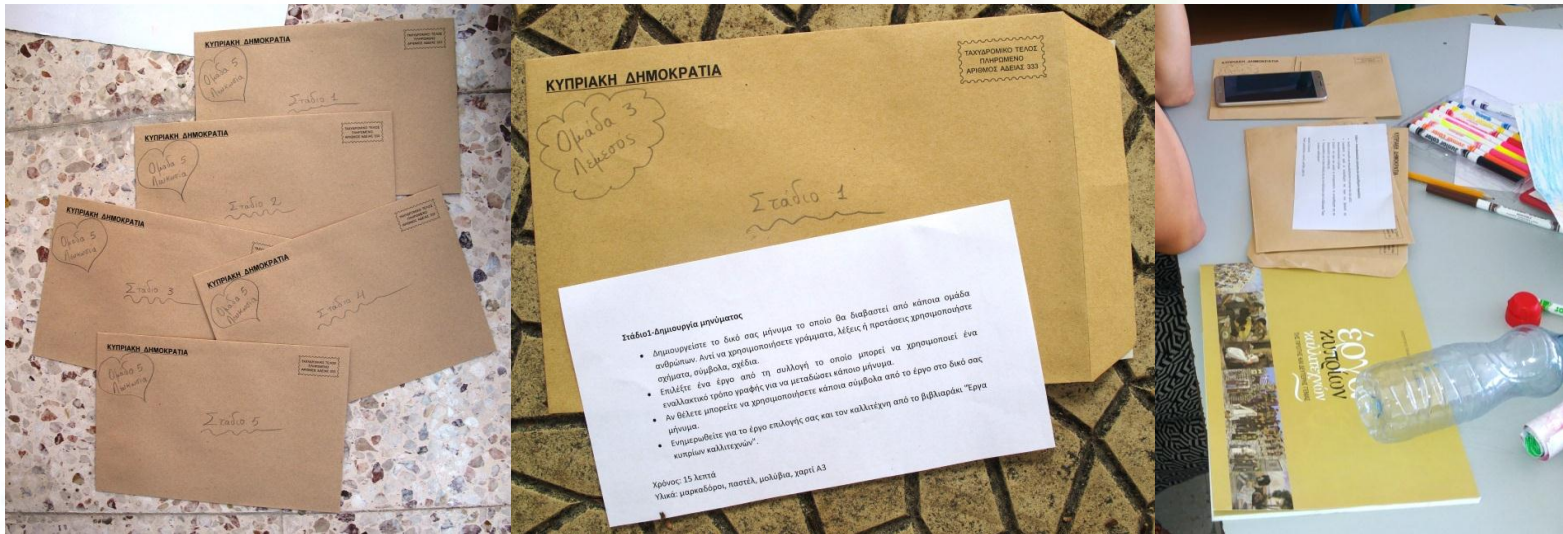
Οι εκπαιδευτικοί:

- Να γνωρίσουν την έκδοση με τίτλο: *Έργα Κυπρίων Καλλιτεχνών της Πρώτης και Δεύτερης Γενιάς, Υ.Π.Π. (2016)*, μέσα από βιωματικές δραστηριότητες.
- Να εξασκηθούν στην επιλογή έργων από τη συγκεκριμένη έκδοση, με βάση τους στόχους κάθε δραστηριότητας.
- Να εντοπίζουν και να καταγράφουν Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας σύμφωνα με το Πλάνο Σχεδιασμού Ενότητας (<http://eikad.schools.ac.cy/index.php/el/eikastiki-agogi/programmatismoi>)

Εισαγωγική Δραστηριότητα

Δόθηκε πακέτο με 5 φακέλους στις ομάδες των εκπαιδευτικών. Κάθε φάκελος περιείχε και ένα στάδιο με δημιουργικές δραστηριότητες. Όταν ολοκληρωνόταν το κάθε στάδιο οι συμμετέχοντες προχωρούσαν στο επόμενο, βάσει της αριθμητικής σειράς των φακέλων.

Εισαγωγική Δραστηριότητα

Στις πινακίδες είναι αναρτημένα όλα τα έργα που περιλαμβάνονται στην έκδοση.

Σημ.: Κατά τη διδασκαλία ενός μαθήματος Εικαστικών Τεχνών, δεν αναρτώνται όλα τα έργα της συλλογής μέσα στην τάξη, αλλά γίνεται επιλογή ορισμένων έργων ανάλογα με τους στόχους/δείκτες κάθε ενότητας.

Στάδιο 1 - Δημιουργία μηνύματος

- Δημιουργήστε το δικό σας μήνυμα το οποίο θα διαβαστεί από κάποια ομάδα ανθρώπων, χωρίς να χρησιμοποιήσετε γράμματα, λέξεις ή προτάσεις.
Πως θα το πετύχετε αυτό;

Πιθανές απαντήσεις

Μέσα από σχήματα, εικόνες, σύμβολα, σχέδια.

- Επιλέξτε ένα έργο από την έκδοση: *Έργα Κυπρίων Καλλιτεχνών της Πρώτης και Δεύτερης Γενιάς, Υ.Π.Π. (2016)*, το οποίο μπορεί να παρουσιάζει έναν εναλλακτικό τρόπο γραφής για να μεταδώσει κάποιο μήνυμα.
- Αν θέλετε μπορείτε να χρησιμοποιήσετε στο δικό σας μήνυμα, κάποια σύμβολα από το έργο που επιλέξατε.

Υλικά: Μαρκαδόροι, παστέλ, μολύβια, χαρτί A3

Βαλεντίνος Χαραλάμπους,
«Talisman» (1993-94), πηλός, 251 εκ. διάμετρος.
Από τη συλλογή Πολιτιστικού Ιδρύματος Τράπεζας Κύπρου.

Ανδρέας Χρυσόχος, «Χρώματα» (1984),
ακρυλικό σε καμβά, 89 x 68.5 εκ.
Από τη συλλογή Πολιτιστικού Ιδρύματος Τράπεζας Κύπρου.

Στάδιο 1 - Δημιουργία μηνύματος

- Ενημερωθείτε για το έργο επιλογής σας και τον καλλιτέχνη από το βιβλίο της έκδοσης: Έργα Κυπρίων Καλλιτεχνών της Πρώτης και Δεύτερης Γενιάς, Υ.Π.Π. (2016).

Σημ.: Κατά τη διδασκαλία ενός μαθήματος Εικαστικών Τεχνών, μπορεί ο/η εκπαιδευτικός να δώσει στα παιδιά τις σωστές πληροφορίες για το έργο, μετά από προβληματισμό και συζήτηση ή τα παιδιά μέσα από διερεύνηση και εικαστικά παιχνίδια να αποκτήσουν γνώσεις για το έργο, το οποίο μελετούν.

Στάδιο 1 - Δημιουργία μηνύματος

Βαλεντίνος Χαραλάμπους,
«Talisman» (1993-94), πηλός,
251 εκ. διάμετρος.
Από τη συλλογή Πολιτιστικού Ιδρύματος
Τράπεζας Κύπρου.

Νίκος Νικολαΐδης,
«Ο σκύλος με το κοριτσάκι», λάδι.
Από τη συλλογή Ανδρέα Ιωαννίδη.

- Δημιουργήστε το δικό σας μήνυμα το οποίο θα διαβαστεί από κάποια ομάδα ανθρώπων. Αντί να χρησιμοποιήσετε γράμματα, λέξεις ή προτάσεις χρησιμοποιήστε σχήματα, σύμβολα, σχέδια, ή ό,τι άλλο νομίζετε.

- Επιλέξτε ένα έργο από την έκδοση: *Έργα Κυπρίων Καλλιτεχνών της Πρώτης και Δεύτερης Γενιάς, Υ.Π.Π. (2016)*, το οποίο μπορεί να παρουσιάζει έναν εναλλακτικό τρόπο γραφής για να μεταδώσει κάποιο μήνυμα.

Κώστας Οικονόμου, «Οικογένεια» (1980),
ανάγλυφο σε χρωματιστό τιμμέντο, 180 x 120 εκ.
Από τη συλλογή Παύλου Κισσονέργη, Πάφος.

Στάδιο 2 - Το μέσο ή ο τρόπος ταξιδιού του μηνύματος

- Το μήνυμά σας θα ταξιδέψει. Σκεφτείτε με ποιο μέσο ή τρόπο θα το πετύχετε αυτό.

Ένας πιθανός τρόπος είναι η χρήση ενός μπουκαλιού.

- Τοποθετήστε το μήνυμά στο μπουκάλι και ζωγραφίστε σε χαρτί το μέσο ή τον τρόπο ταξιδιού του μηνύματός σας.

- Μήπως κάποιο έργο από την έκδοση: *Έργα Κυπρίων Καλλιτεχνών της Πρώτης και Δεύτερης Γενιάς, Υ.Π.Π. (2016)*, αντιπροσωπεύει το μέσο ή τον τρόπο με τον οποίο θα ταξιδέψει το μήνυμά σας;

- Ενημερωθείτε για το έργο επιλογής σας και τον καλλιτέχνη από το βιβλίο της συγκεκριμένης έκδοσης.

Υλικά: Πλαστικά μπουκάλια, μαρκαδόροι, παστέλ, μολύβια, χαρτί A3

Στέλιος Βότσης, «Ποδηλάτης» (1988), ακρυλικό σε καμβά.
Από τη συλλογή Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Βίκτωρ Ιωαννίδης, «Θαλασσινό» (1979), λάδι σε ξύλο,
34 x 44 εκ. Από τη συλλογή Πολιτιστικού Ιδρύματος
Τράπεζας Κύπρου.

Στάδιο 2 - Το μέσο ή ο τρόπος ταξιδιού του μηνύματος

“θαλασσίνο”

Το μήνυμά σας θα ταξιδέψει. Τοποθετήστε το στο μπουκάλι.

Στάδιο 2 - Το μέσο ή ο τρόπος ταξιδιού του μηνύματος

Βίκτωρ Ιωαννίδης, «Θαλασσινό»
(1979), λάδι σε ξύλο, 34 x 44 εκ.
Από τη συλλογή Πολιτιστικού
Ιδρύματος Τράπεζας Κύπρου.

Μάριος Λοϊζίδης, «Συνδυασμοί για ενατένιση»
έργο 21 αρ.5 Αύγουστος '82» (1983),
ακρυλικό σ 18 ε καμβά, 141 x 176 εκ.
Από ιδιωτική συλλογή.

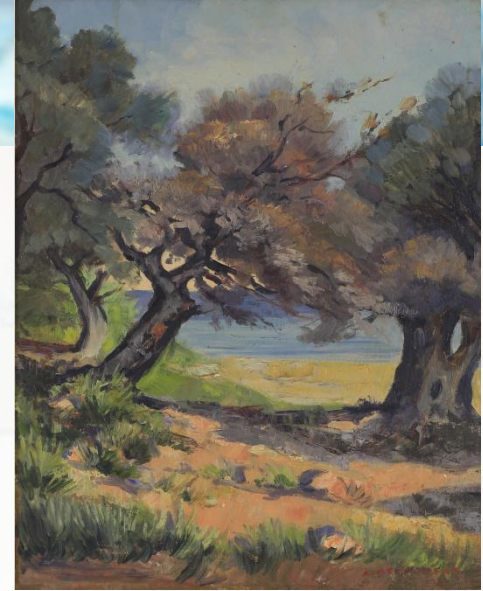
- Ζωγραφίστε σε χαρτί το μέσο ή τον τρόπο ταξιδιού του Μηνύματός σας.

- Μήπως κάποιο έργο από την έκδοση: *Έργα Κυπρίων καλλιτεχνών της Πρώτης και Δεύτερης Γενιάς, Υ.Π.Π. (2016)*, αντιπροσωπεύει το μέσο ή τον τρόπο με τον οποίο θα ταξιδέψει το μήνυμά σας;

Στάδιο 3 - Τοποθέτηση μηνύματος και χαρτογράφηση χώρου

- Τοποθετήστε το μπουκάλι σας σε ένα σημείο/χώρο του σχολείου.
- Σχεδιάστε τη διαδρομή από την αίθουσα αυτή μέχρι και το σημείο τοποθέτησης του μηνύματός σας, σε χαρτί A4 (χαρτογράφηση).
- Εντοπίστε στα έργα της έκδοσης: *Έργα Κυπρίων Καλλιτεχνών της Πρώτης και Δεύτερης Γενιάς, Υ.Π.Π. (2016)*, στοιχεία που θα βοηθούσαν τον εξερευνητή να βρει το μπουκάλι σας.
- Ζωγραφίστε τα στοιχεία αυτά στα αντιπροσωπευτικά σημεία του χάρτη σας π.χ. ένα δέντρο, ένα χρώμα, μια φιγούρα κλπ.

Υλικά: Μαρκαδόροι, παστέλ, μολύβια, χαρτί A4

Ανδρέας Ασπρόφτας, «Οι ελιές του Καραβά» (1965-70), λάδι σε καμβά, 50 x 40 εκ.
Από τη συλλογή Άκη Ασπρόφτα.

Χριστόφορος Σάββα, «Καλαθόσφαιρα» (1959), υφασματογραφία, 198 x 111 εκ. Από ιδιωτική συλλογή.

Στάδιο 3 - Τοποθέτηση μηνύματος και χαρτογράφηση χώρου

Τοποθετήστε το μπουκάλι σας σε ένα σημείο/χώρο του σχολείου.

"θαλασσινό"

Στάδιο 3 - Τοποθέτηση μηνύματος και χαρτογράφηση χώρου

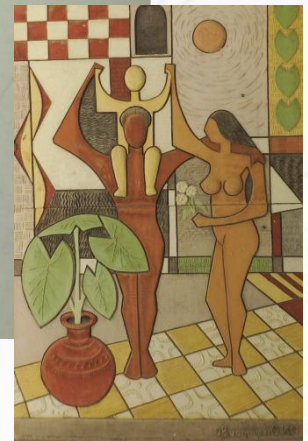
Σχεδιάστε τη διαδρομή από την αίθουσα αυτή μέχρι και το σημείο τοποθέτησης του μηνύματός σας, σε χαρτί A4 (χαρτογράφηση).

Στάδιο 3 - Τοποθέτηση μηνύματος και χαρτογράφηση χώρου

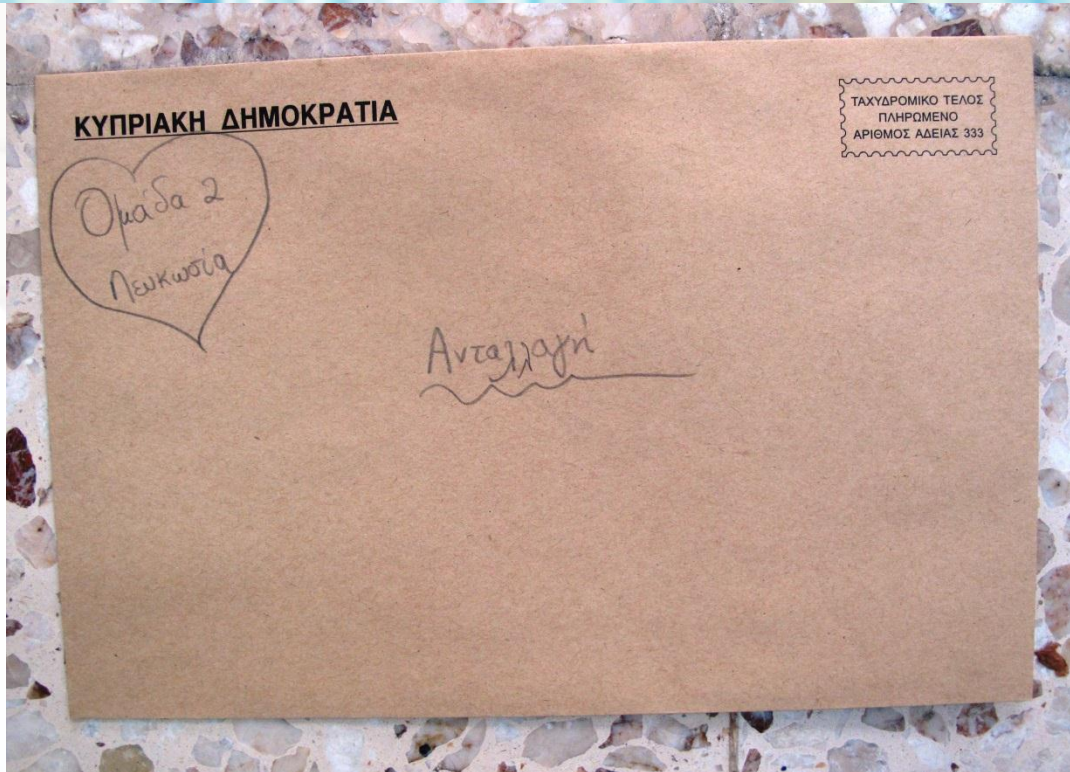

- Εντοπίστε στα έργα της έκδοσης: *Έργα Κυπρίων Καλλιτεχνών της Πρώτης και Δεύτερης Γενιάς*, Υ.Π.Π. (2016), στοιχεία που θα βοηθούσαν τον εξερευνητή να βρει το μπουκάλι σας.
- Ζωγραφίστε τα στοιχεία αυτά στα αντιπροσωπευτικά σημεία του χάρτη σας π.χ. ένα δέντρο, ένα χρώμα, μια φιγούρα κλπ.

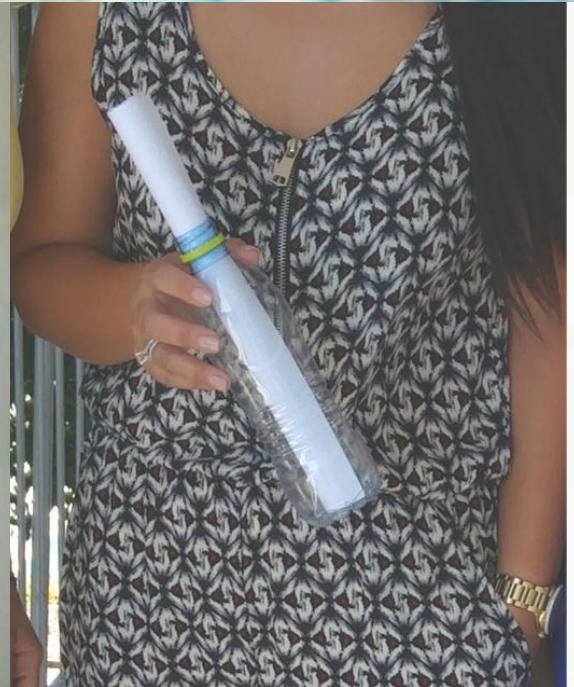
Κώστας Οικονόμου,
«Οικογένεια» (1980), ανάγλυφο
σε χρωματιστό τσιμέντο,
180 x 120 εκ.
Από τη συλλογή Παύλου
Κισσονέργη, Πάφος.

Φάκελος ανταλλαγής

- Τοποθετήστε τον χάρτη και το σχέδιο με το μέσο ή τον τρόπο με τον οποίο θα ταξιδέψει το μήνυμά σας σε έναν φάκελο (φάκελος ανταλλαγής). Γράψτε έξω από τον φάκελο τον αριθμό της ομάδας σας.
- Ανταλλάξετε φακέλους.

Φάκελος ανταλλαγής

- Κάθε ομάδα ανοίγει τον φάκελο που πήρε και με βάση τον χάρτη που έχει στα χέρια της ξεκινά να εντοπίσει το μπουκάλι με το μήνυμα της άλλης ομάδας.
- Δίνονται στις ομάδες οι δύο φάκελοι με τα στάδια 4 και 5.

Στάδιο 4 - Αποκωδικοποίηση μηνύματος και συναισθήματα παραλήπτη

- Ανοίξτε το μπουκάλι και αποκωδικοποιήστε το μήνυμα που έχει μέσα.
- Ζωγραφίστε σε χαρτί τα συναισθήματά σας και αποκωδικοποιήστε το μήνυμα.
- Επιλέξτε ένα έργο από την έκδοση: *Έργα Κυπρίων Καλλιτεχνών της Πρώτης και Δεύτερης Γενιάς, Υ.Π.Π. (2016)*, που μπορεί να αντιπροσωπεύει τα συναισθήματά σας και δικαιολογήστε την επιλογή σας.
- Ενημερωθείτε για το έργο επιλογής σας και τον καλλιτέχνη από το βιβλίο της συγκεκριμένης έκδοσης.

Υλικά: Μαρκαδόροι, παστέλ, μολύβια, χαρτί A2 ή A3

Κώστας Στάθης, «Ορεινό χωριό II», λάδι, 48,5 x 64 εκ.
Από τη συλλογή Κώστα Ορφανίδη.

Λουκία Νικολαΐδου-Βασιλείου, «A group of friends - Έκσταση»
(μεταξύ 1933-36), λάδι σε καμβά, 100 x 114 εκ.
Από τη Συλλογή Σύγχρονης Κυπριακής Τέχνης,
Κρατική Πινακοθήκη, Λευκωσία.

Στάδιο 4 - Αποκωδικοποίηση μηνύματος και συναισθήματα παραλήπτη

Ανοίξτε το μπουκάλι και αποκωδικοποιήστε το μήνυμα που έχει

Ζωγραφίστε σε χαρτί τα συναισθήματά σας και αποκωδικοποιήστε το μήνυμα.

Στάδιο 5 - Αξιολόγηση ταξιδιού

- Έχετε μπροστά σας το μήνυμα, το μέσο με το οποίο ταξίδεψε και τον χάρτη που δημιούργησε η άλλη ομάδα.
- Κολλήστε ένα χρωματιστό αυτοκόλλητο χαρτάκι π.χ. πράσινο, στα σημεία που νομίζετε ανταποκρίνονται καλύτερα στους στόχους της κάθε δραστηριότητας και δικαιολογήστε τις απόψεις σας.
- Κολλήστε άλλο χρωματιστό αυτοκόλλητο χαρτάκι π.χ. πορτοκαλί, στα σημεία που δεν εκφράζουν τους στόχους της κάθε δραστηριότητας. Αιτιολογήστε τις απαντήσεις σας.

Υλικά: Αυτοκόλλητα χαρτάκια

Παράδειγμα καταγραφής Δεικτών

Επισυνάπτεται παράδειγμα καταγραφής Δεικτών (Βαθμίδα 2) για τον σχεδιασμό μιας ενότητας, στο μάθημα της Εικαστικής Αγωγής, σε σχέση με τα είδη γραφής αρχαίων πολιτισμών (κουφική-κυπριακή συλλαβική γραφή). Στο παράδειγμα κάποιοι από τους προτεινόμενους δείκτες διαμορφώθηκαν για να εξυπηρετούν τη συγκεκριμένη ενότητα.

Από την έκδοση: *Έργα Κυπρίων Καλλιτεχνών της Πρώτης και Δεύτερης Γενιάς, Υ.Π.Π. (2016)*, προτείνεται το έργο του Βαλεντίνου Χαραλάμπους, «Talisman».

Προτείνονται επίσης οι ακόλουθες πηγές:

<http://www.eie.gr/byzantineattica/view.asp?cgpk=679&xsl=terms&obpk=450&lg=el>

<http://www.inewsgr.com/142/i-istoria-tis-grafis4-araviki-grafi.htm>

<http://diadromesgr.blogspot.com.cy/2010/03/1.html>

Βαλεντίνος Χαραλάμπους, «Talisman» (1993-94), πηλός, 251 εκ. διάμετρος.
Από τη συλλογή Πολιτιστικού Ιδρύματος Τράπεζας Κύπρου.

Μέρος πινακίδας από πηλό με την κυπρομινωϊκή γραφή. 13ος αιώνας π.Χ. Έγκωμη Αμμοχώστου. Από το βιβλίο "Κυπριακή Κληρονομιά", Εκδόσεις Κ. Π. Κυριακού Λτδ, Φωτογραφία Βάσος Στυλιανού

Όλες οι δραστηριότητες, καθώς και η κάθε μία ξεχωριστά μπορεί να αξιοποιηθεί ή και να επεκταθεί με διάφορους και ποικίλους τρόπους στις τάξεις, ανάλογα με τις ενότητες και τους στόχους/δείκτες που τίθενται κάθε φορά.

Κατά τη διδασκαλία ενός μαθήματος Εικαστικών Τεχνών δεν θα χρησιμοποιηθούν όλα τα έργα της έκδοσης *Έργα Κυπρίων Καλλιτεχνών της πρώτης και δεύτερης γενιάς, Υ.Π.Π. (2016)*, αλλά συγκεκριμένα έργα που εξυπηρετούν τους στόχους της προγραμματισμένης ενότητας.

Κάθε έργο από την έκδοση αυτή ή συνδυασμός περισσότερων έργων, μπορεί να αποτελέσει πηγή για εντοπισμό διαφόρων θεμάτων βάσει των οποίων θα δομηθούν ενότητες.

Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας

Η προτεινόμενη ενότητα, σε σχέση με τα είδη γραφής αρχαίων πολιτισμών (κουφική-κυπριακή συλλαβική γραφή), μπορεί να υλοποιηθεί μέσα από την επιλογή και καταγραφή των Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας της Βαθμίδας 2, όπως φαίνεται στον πίνακα που επισυνάπτεται.

"θαλασσινό"